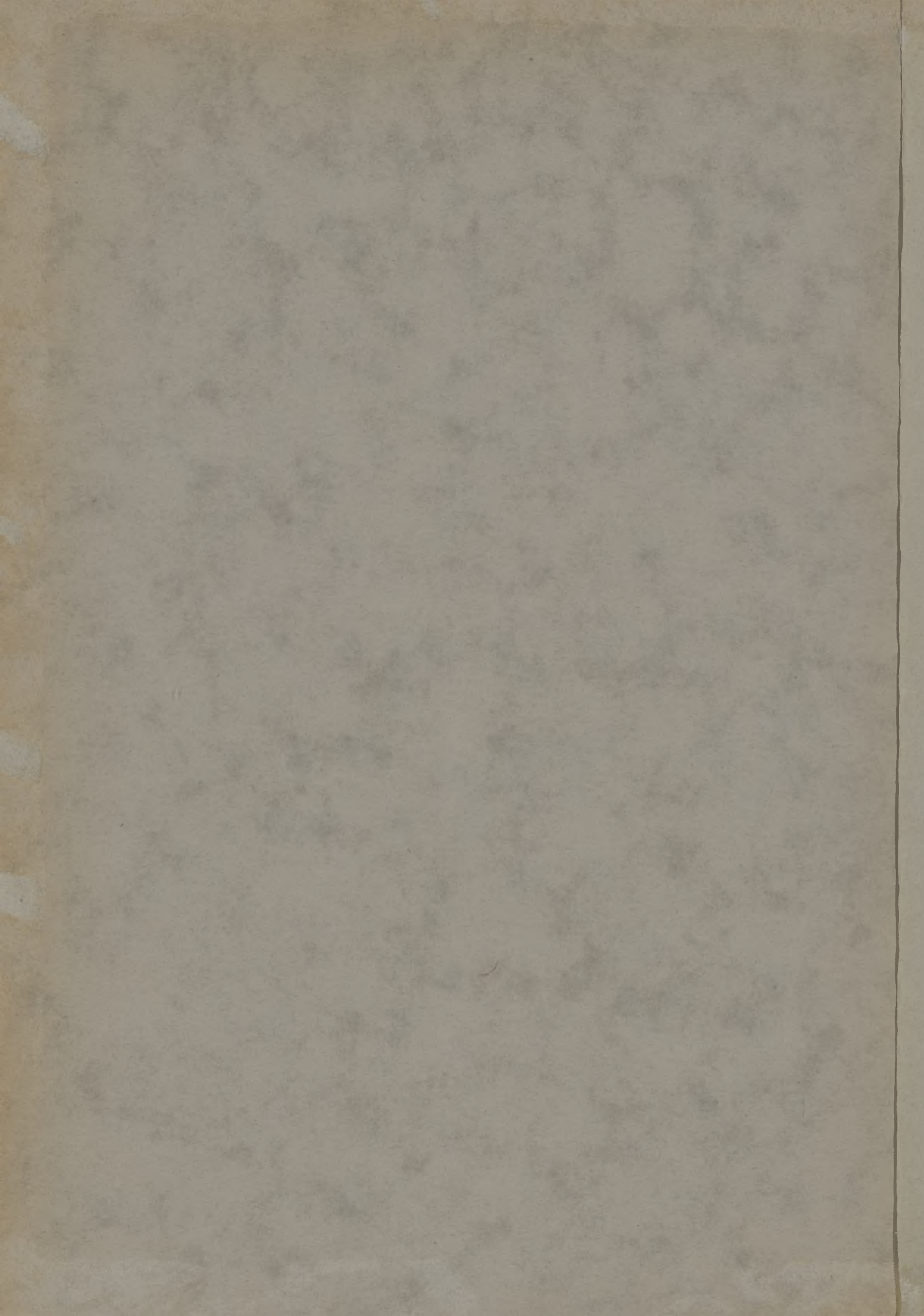

ROCZNIK

1934

1935

SZKOŁY PRZEMYSŁU
GRAFICZNEGO IM MAR
SZAŁKA JOZEF A PIŁSUD
SKIEGO W WARSZAWIE

RO CZNIK

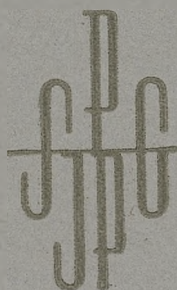
1934

540 9

III

CZASOP.

1934/1935 - 1935/1936

1935

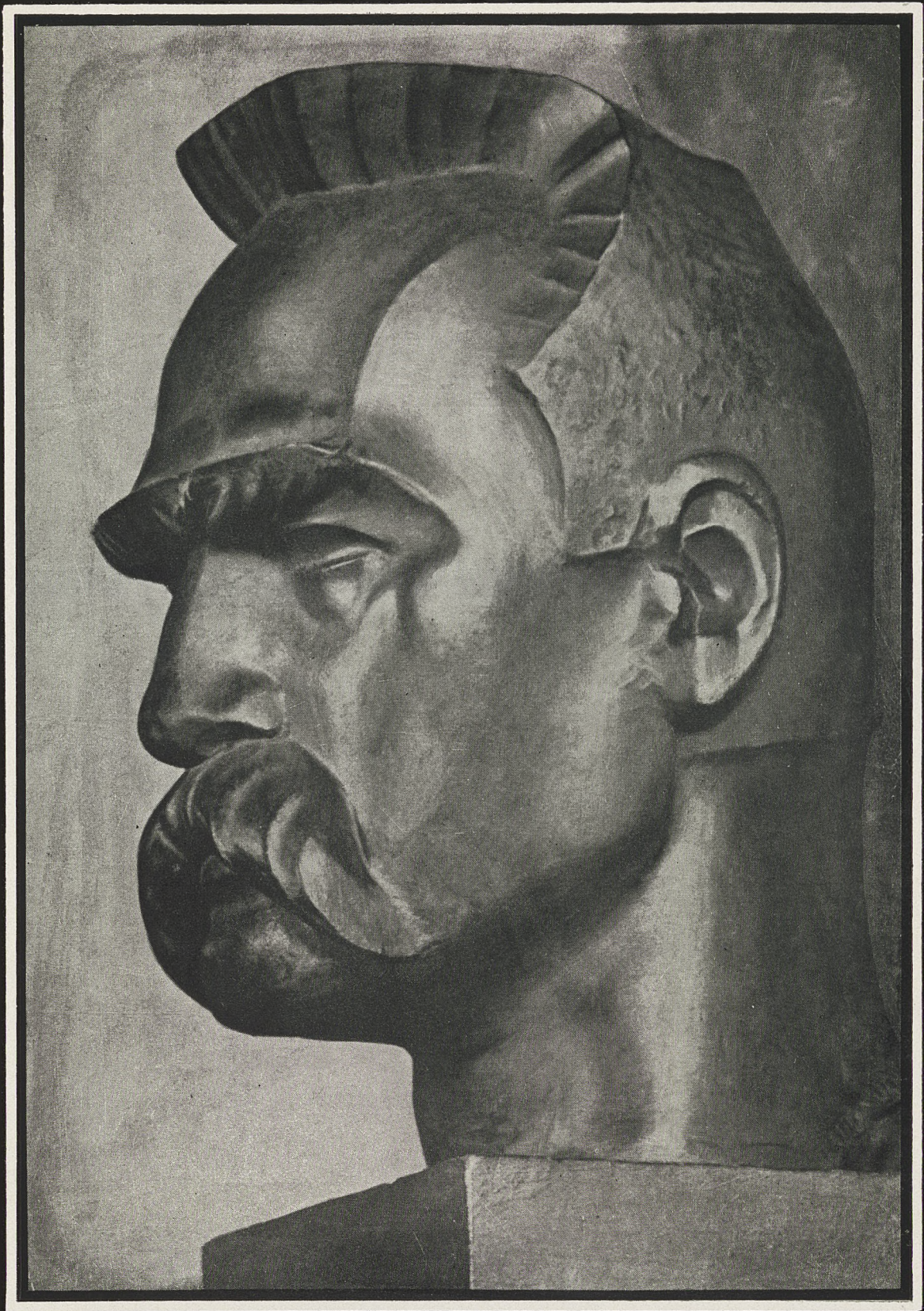
SZKOŁY PRZEMYSŁU
GRAFICZNEGO IM. MARSZ.
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE

Biblioteka Jagiellońska

1003046937

TŁOCZONO
W SZKOLE PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE, UL. KONWIKTORSKA 2,
W 100 EGZ.

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
SZKOŁY PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE
W ROKU SZKOLNYM 1934-35

Sprawozdaniem niniejszym objęty jest dziewiąty rok działalności Szkoły. Pracę w Szkole rozpoczęto w przewidzianym zarządzeniem Władz szkolnych terminie 20 sierpnia 1934 r. Pod względem organizacyjnym Szkoła obejmowała dotychczasowe działy nauki: drukarski z pododdziałami — składaczy i maszynistów drukarskich, litograficzny z pododdziałami — rysowników litograficznych, przedrukarzy i maszynistów litograficznych i offsetowych oraz chemigraficzny z pododdziałami — fotografów reprodukcyjnych i chemigrafów, nadto będący w likwidacji — Kurs Grafiki Stosowanej przeznaczony dla osób pragnących poznać techniki graficzne w zastosowaniu do przemysłu graficznego. Likwidacja Kursu Grafiki Stosowanej spowodowana została koniecznością oddania do użytku Państwowej Koedukacyjnej Szkole Fotograficznej, przeniesionej z początkiem 1934/35 roku szkolnego do gmachu Szkoły Przemysłu Graficznego, będących w dyspozycji pomieszczeń szkolnych.

Do egzaminów wstępnych do klasy pierwszej zgłosiło się 56 kandydatów posiadających wymagane przygotowanie w zakresie 7 kl. Szkoły powszechnej oraz odpowiadających ustalonym granicom wieku od 14 do 16 lat. W wyniku egzaminu sprawdzającego z polskiego, rachunków i rysunków odręcznych oraz na podstawie przeprowadzonych badań lekarskich, przyjęto do klasy pierwszej 41 kandydatów. Łącznie z poprzednio zapisanymi uczniami ogólna liczba uczniów wynosiła na początku roku szkolnego:

w Szkole Przemysłu Graficznego 110 uczniów
na będącym w likwidacji Kursie Grafiki Stosowanej 5 „

ogółem 115 uczniów.

Stan liczebny uczniów, w porównaniu z cyfrą powyższą, uległ w ciągu roku szkolnego zmianom następującym:

	w klasie	I	II	III	IV	Kurs Grafiki	Razem
na początku roku szkolnego		44	26	13	27	5	115
w końcu roku szkolnego		39	25	13	1	5	83

Ponieważ kurs nauki w klasie czwartej obejmuje tylko półrocze zimowe i 26 uczniów tej klasy z końcem zimowego półrocza otrzymało ostateczne świadectwa ukończenia szkoły, z zestawienia powyższego wyniku, że w ciągu roku szkolnego ubyło z różnych powodów 6 uczniów, normalnie zatem uczęszczało 109 uczniów, co stanowi 94,8% ogółu zapisanych na początku roku szkolnego uczniów.

Podług wyznania uczniowie dzielili się na: katolików — w liczbie 96, prawosławnych — 1, ewangelików — 3, wyznania mojżeszowego — 10; na Kursie Grafiki Stosowanej było 4 katolików oraz 1 uczeń wyznania mojżeszowego.

Podział uczniów według obranej specjalności był następujący:

	w klasie	I	II	III	IV	Kurs Grafiki	Razem
dział drukarski		23	10	5	13	—	51
„ litograficzny		15	11	3	9	—	38
„ fotochemigraficzny		6	5	5	5	—	21
Kurs Grafiki Stosowanej		—	—	—	—	5	5
ogółem		44	26	13	27	5	115

Nauka w szkole odbywała się od godziny 8 do 16, w soboty od 8 do 14; czas od 14 do 16 w soboty poświęcony był na ćwiczenia w zakresie przysposobienia wojskowego, obowiązującego uczniów klasy II i III-ej.

Rok szkolny zakończony został 15 czerwca 1935 r. Ostatni okres roku szkolnego od 15 maja do 15 czerwca poświęcony był całkowicie pracy warsztatowej.

Ogólna liczba godzin nauczania tak teoretycznego jak praktycznego w ciągu roku szkolnego w jednej klasie (poza godzinami śpiewu chóralnego i przysposobienia wojskowego) wynosiła przeciętnie 1656 godzin w granicach 215 dni szkolnych. Liczby godzin odbytej nauki w poszczególnych klasach przedstawiają się następująco:

godzin nauki:	teoretycznej	praktycznej	razem
w klasie I-szej	741	935	1676
„ II-ej	628	1026	1654
„ III-ej	618	1036	1654
„ IV-ej	180	606	786

(Półrocze zimowe — 103 dni nauki)

Wynik klasyfikacji uczniów z końcem roku szkolnego:

w klasie	I	II	III	IV	na Kursie Grafiki	razem	% w sto- sunku do ogółu uc- niów
promowano bez zastrzeżeń	20	8	10	26	5	69	63,3%
„ z zastrzeżeniem	6	7	2	—	—	15	13,8%
pozostawiono na drugi rok	13	8	1	1	—	23	21,0%
usunięto ze szkoły . . .	—	2	—	—	—	2	1,9%
						<u>109</u>	<u>100%</u>

Na podstawie wyników egzaminów ostatecznych, które odbyły się w dniu 17 grudnia 1934 roku, świadectwa ukończenia szkoły uzyskali następujący uczniowie klasy czwartej: z działu składaczy — Bagiński Stanisław, Fijałkowski Tadeusz, Kaschner Józef Henryk, Krzewski Wacław, Nowik Michał, Perzyna Bolesław, Pieńkowski Eugenjusz Jan, Przybylski Tadeusz Teodor, Sawicki Zbigniew Kazimierz i Miszto Stanisław Alojzy; z działu maszynistów drukarskich — Gawryluk Rafał i Hołubiec Eustachjusz; z działu litografji — Lubankowski Roman, maszynista litograficzny; Lewacz Henryk — rysownik; Nowakowski Władysław — maszynista offsetowy; Raczyński Władysław — maszynista litograficzny; Sławiński Bolesław, Targowski Tadeusz i Witkowski Kazimierz January — maszyniści litograficzni i offsetowi; Żurominer Szlama — rysownik, oraz Rozen Efraim — przedrukarz.

Z działu fotochemigrafji — Dębski Tadeusz, Eberhardt Ryszard Gwido, Leszczyński Henryk i Lewandowski Włodzimierz Marjan. Ogółem ukończyło całkowity kurs nauki w szkole w roku szkolnym 1934/35 — 26 uczniów. Na Kursie Grafiki Stosowanej przyznano po odbyciu dwuletniej nauki świadectwa ukończenia szkoły następującym uczniom i uczennicom: Halpernównie Stefanji, Grzybowskiemu Janowi Franciszkowi, Smolińskiemu Remigju-szowi Wacławowi, Stecównie Helenie i Wróblewskiej Jadwidze.

Nauczanie w szkole odbywało się podług planu zatwierdzonego przez władze szkolne. Ponadto w godzinach nieobjętych powyższym planem przeznaczono 2 godziny tygodniowo na przysposobienie wojskowe, obowiązujące uczniów klasy drugiej i trzeciej. Niezależnie od systematycznie prowadzonych ćwiczeń w zakresie przysposobienia wojskowego, zorganizowane zostały wykłady z dziedziny obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej dla uczniów klasy trzeciej w ramach 6-ciu godzin lekcyjnych.

Hufiec szkolny Przysposobienia Wojskowego liczył na I stopniu 22 junaków, z pośród których stopień I-szy ukończyło 20 junaków. Ilość zbiorów tego stopnia za okres sprawozdawczy wraz z marszami i strzelnicami wyniosła 28 po 2 godz. każda i 3 zbiórki po 6 godzin. Na II-gim stopniu P. W. szkolono 8 junaków, ukończyło stopień wyższy 5 junaków, w tem 2 junaków ukończyło obóz szybowcowy P. W. uzyskując stopień pilota szybowcowego kategorii B. Ilość zbiorów wraz z marszami i strzelnicami wyniosła 28 po dwie godziny każda i 3 zbiórki po 6 godzin. Hufiec szkolny brał udział w szeregu wystąpień na zewnątrz, między innymi pełnił straż porządkową na pogrzebie Marszałka J. Piłsudskiego. Komendantem obwodu P. W. był kapitan W. Woroniecki, komendantem hufca ppor. rez. J. Bohdanowicz.

Rok szkolny podzielony był na dwa półrocza. Wzajemną pomoc w nauce organizowano na terenie czynnej raz w tygodniu świetlicy.

Wzorem lat ubiegłych prowadzono dzienniczki korespondencyjne, za pomocą których wychowawca systematycznie informował rodziców o postępach i sprawowaniu uczniów. Niezależnie od tego, w miarę potrzeby i zachodzących okoliczności, odbywano indywidualne konferencje z opieką domową uczniów. W ciągu roku kilka razy zapraszano ogół rodziców na zbiorowe konferencje.

Bibliotekę szkolną, uczniowską i zawodową, prowadził p. L. Królikowski, który w środy od godz. 16 do 18-ej wydawał uczniom do przegładania na miejscu książki i czasopisma zawodowe. Ogólny księgozbiór wynosił 1402 dzieł w 1616 tomach, w tem biblioteka uczniowska stanowiła 250 dzieł w 421 tomach.

Stan czytelnictwa wśród uczniów szkoły, korzystających z biblioteki szkolnej, ilustruje poniższe zestawienie:

klasa	liczba uczniów	wypożyczono książek	książek przeczytanych na 1 ucznia przypada
I	24	202	9
II	17	121	8
III	12	66	5

Zgodnie z planem wychowawczym szkoła rozwijała wychowanie obywatelsko-państwowe. W pracy tej przyjmowało udział całe grono nauczycielskie wspólnie z dyrektorem i wychowawcą. Niezależnie od ogólnej akcji wychowawczej, wychowaniu młodzieży poświęcało się specjalne godziny, a mianowicie jedną godzinę na tydzień dla każdej klasy. Akcję wychowawczą rozwijała szkoła przy pomocy samorządu uczniowskiego istniejącego pod nazwą Bratniej Pomocy i organizacji harcerskiej. Zarząd Bratniej Pomocy prowadził bufet i sklep szkolny, organizował uroczystości szkolne, z których najpiękniej wypadły — Święto Niepodległości, uczczone odegraniem sztuki J. A. Hertza p. t. »Młody las« oraz imieniny Marszałka J. Piłsudskiego. W dniu imienin Wodza Narodu — Bratnia Pomoc i Harcerze urządzili koncert wokalny-muzyczny z udziałem artystki-śpiewaczki p. Henryki Łaniewskiej. W dniu Imienin Marszałka delegacja uczniów udała się do Belwederu, gdzie złożyła adres w imieniu szkoły. Z polecenia Pana Marszałka Sekretarjat osobisty nadesłał szkole podziękowania za życzenia i podarunek.

Bratnia Pomoc nie zaniechała wydawania gazetki ściennej. Prawie każdy ważniejszy moment narodowy roku sprawozdawczego miał w gazetce swe odbicie: zwycięstwo polskich skrzydeł i polskich balonów, akcja popierania Tow. Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, deklaracja w sprawie mniejszości narodowych ministra J. Becka w Genewie, Święto Odzyskania Niepodległości, rocznica powstania styczniowego, Imieniny Marszałka J. Pił-

sudskiego. Młodzież wychowana w duchu uwielbienia dla Wodza, w każdym numerze gazetki zamieszczała Jego myśli, które miały być ostatniem słowem przy omawianiu przeżywanym momentów.

Pozatem Bratnia Pomoc udzielała ze swych funduszów zapomóg, drobnych pożyczek, prowadziła akcję dożywiania niezamożnych kolegów, popierała T-wo Budowy Publ. Szkół Powszechnych, L. O. P. P. przeprowadziła zbiórkę pieniężną na cele T-wa Pop. Publ. Szkół Powszechnych, na pomnik A. Mickiewicza w Wilnie, na dar Narodowy w dn. 3 maja, przyłączyła się do akcji podjętej przez młodzież szkolną budowania samolotu na Challenge 1935 r., oraz złożyła na ręce Naczelnego Komitetu Uczczenia Marszałka J. Piłsudskiego 50 zł. obligacją Pożyczki Narodowej oraz sumę zł. 13 gr. 60.

Dyrekcja Szkoły i Rada Pedagogiczna udzielała Bratniej Pomocy moralnego i materialnego poparcia. Uzyskała ona od Dyrekcji Szkoły fundusze na podjum dla sceny szkolnego teatru, ponadto dla świetlicy szkolnej zakupiła Dyrekcja Bi-amplifon. Świetlica czynna była w środy oraz 3 razy tygodniowo podczas ferji świątecznych; młodzież mogła wtedy korzystać z pomocy w naukach, rozrywek (radjo, ping-pong, gry towarzyskie) oraz wypożyczać książki i czasopisma. Dyżury podczas godzin świetlicowych objęli nauczyciele.

Istniejąca od szeregu lat szkolna Kasa Oszczędności rozwijała nadal swoją działalność, zwiększając stan oszczędności o kwotę 522,— zł. W sprawozdawczym roku szkolnym uzyskano legalizację T-wa Przyjaciół Szkoły, którego członkami są rodzice i opiekunowie uczęszczającej do szkoły młodzieży, personel nauczycielski szkoły oraz osoby popierające szkołę. Działalność swoją T-wo Przyjaciół Szkoły, do którego przystąpiło 94 osoby, rozpoczęło z końcem września 1934 r. i jako cele postawiło sobie współdziałanie ze szkołą w roztaczaniu opieki nad uczniami, niesienie materialnej pomocy młodzieży, a zwłaszcza jej dożywianie. Środki na prowadzenie swojej akcji T-wo czerpało ze składek oraz urządzanych imprez. Z osiągniętych wpływów w ogólnej kwocie zł. 3235,79, wydatkowano na uruchomienie i instalowanie kuchni zł. 466,25; zakup produktów na śniadania zł. 1.009,86; wydatki związane z urządzeniem imprez dochodowych (czarnej kawy i balu)

zł. 744,69; opłatę za obsługę wraz z ubezpieczeniem — zł. 118,87; radio i adapter — zł. 121,70; zapomogi uczniom na opłaty szkolne (dla 13 uczniów) zł. 660,—; wydatki kancelaryjne zł. 36,41; pozostałość kasowa wyniosła zł. 78,01. Ogółem po stronie wydatków figuruje kwota zł. 3.235,79. Akcja dożywiania, którą rozpoczęto z dn. 15 stycznia 1935 r. dzięki udzielonej przez T-wo Kształcenia Zawodowego Grafików zapomodze w kwocie 500,— zł., dała jaknajlepsze wyniki. Młodzież w południe dostaje gorące mięsne zupy w cenie 15 gr. za śniadanie. Dziennie wydawano przeciętnie 65—70 śniadań, w tej liczbie 7 śniadań bezpłatnie dla uczniów niezamożnych. Poza wyłonioną przez Zarząd Towarzystwa Komisją opiekującą się akcją dożywiania, znaczną pomoc okazały w opiece nad kuchnią matki bliżej mieszkające, które pełniły dyżury przy wydawaniu śniadań.

Rada Pedagogiczna. W okresie sprawozdawczym odbyła 11 posiedzeń, na których omawiano sprawy związane z nauczaniem, jego wynikami oraz sprawy wychowawcze.

Gospodarka finansowa wobec wprowadzonej od początku roku szkolnego 1935/36 zmiany daty rozpoczęcia roku z dniem 1 września, obejmuje okres 13 miesięczny, a mianowicie od dnia 1 sierpnia 1934 r. do dnia 31 sierpnia 1935 r.

Wpływy w tym okresie wyniosły ogółem zł. 103.455,54, w tem opłaty szkolne zł. 28.469,70, za druki szkolne i różne inne — zł. 2538,80; wpływ netto z pracowni szkolnych — zł. 1736,79; za podnajem lokali szkolnych i mieszkalnych i różne inne wpływy zł. 29.604,25; zapomogi Kuratorjum Okręgu Szkolnego w postaci etatów — zł. 13.606,—; z funduszu specjalnego — zł. 27.500,—. Koszt utrzymania szkoły za powyższy okres wyniósł kwotę zł. 100.486,95. Na kwotę powyższą złożyły się następujące wydatki: uposażenie personelu administracyjnego, nauczycielskiego i instruktorskiego — zł. 62.269,57; świadczenia społeczne — zł. 8.109,97; różne inne osobowe — zł. 247,88; pomieszczenia (remont i konserwacja) — zł. 3.299,13; opał, światło, energja, utrzymanie porządku i inne wydatki gospodarcze — zł. 17.309,90; uzupełnienie i konserwacja inwentarza szkoln. — zł. 1.114,06; uzupełnienie i konserwacja inwentarza warsztatowego — zł. 1.565,30; wydatki kancelaryjne — zł. 1.845,01; różne inne — zł. 4.726,13. Z porów-

niania osiągniętych wpływów i wydatków wynika, iż gospodarka finansowa szkoły zamknięta została nadwyżką wpływów w kwocie — zł. 2.968.59.

Wytwórczość warsztatowa. Pracownie szkolne w okresie sprawozdawczym wykonały szereg prac na zamówienia klientów i na potrzeby własne za ogólną kwotę zł. 13.837,68; łącznie z innymi wpływami ogółem z wytwórczości warsztatowej wpłynęło zł. 13.914,18. Koszt wykonania tych prac łącznie z kosztami ćwiczeń praktycznych wyniósł kwotę zł. 11.984,76. Nadwyżka wpływów nad wydatkami wyniosła kwotę zł. 1.929,76. Z większych prac wykonano: Tablice, orły i znaki Rzeczypospolitej Polskiej dla Związku Nauczycielstwa Polskiego; pocztówki dla Komitetu Propagandy przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych; poddruk arkuszy do teki na imięninę Marszałka od Szkół Zawodowych Okręgu Szkolnego Warszawskiego; okładki do wydawnictwa Związku Rezerwistów, kalendarza prawosławnego czasopisma „Kuźnia Młodych“; plakaty dla komisji Zdrojowej w Druskińnikach, plakat dla „Patria Film“, dyplomy sportowe, prospekty Wystawy Drogowej, oraz szereg mniejszych druków i ulotek i t. p. Szereg prac było wykonanych w technikach mieszanych. Tłoczono drzeworyty z klocków oraz wykonano autolitografje dla artystów grafików.

Pragnąc upamiętnić doniosły moment wprowadzenia nowej Konstytucji, pracownie szkoły, przy czynnym współudziale odlewni czcionek Jan Idźkowski i S-ka, która ofiarowała komplet czcionek Półtawskiego oraz Mirkowskiej Fabryki Papieru S. A., która dostarczyła bezpłatnie papier czerpany, wydrukowały w ograniczonej liczbie Ustawę Konstytucyjną z dnia 23 kwietnia 1935 r. Pierwsze egzemplarze tego wydawnictwa złożone zostały Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej prof. I. Mościckiemu, Prezesowi Rady Ministrów pułk. W. Sławkowi, Ministrowi Wyznań Rel. i Ośw. Publ. W. Jędrzejewiczowi oraz Ministrowi Spraw Zagranicznych J. Beckowi. W związku z powyższem Dyrekcja Szkoły otrzymała podziękowania z Kancelarii Cywilnej z polecenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, od Pana Prezesa Rady Ministrów oraz od Ministra W. R. i O. P. Pana W. Jędrzejewicza. Konkursy. Uczniowie szkoły brali czynny udział w całym szeregu konkursów zorganizowanych za pośrednictwem szkoły, a mianowicie w konkursach

na: projekt menu dla Komitetu Propagandy przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych, projekt reklam barwnych dla firmy R. Aleksandrowicz w Krakowie, opakowanie do ołówków Fabryki St. Majewski, projekt dyplomów Kół Śpiewaczych dla Wydz. Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego, projekt okładki do czasopisma i znak Związku Polaków z Zagranicy, projekt okładki dla miesięcznika »Wiedza i życie«, projekt układu graficznego dla czasopisma »Pion«. Prócz powyższych konkursów wykonano projekty graficzne na: arkusz naczelny do teki na imieniny Marszałka od Szkół Zawodowych Okręgu Szkolnego Warszawskiego, dyplomy honorowe Dyrektora P. W. i W. F. dla najlepszych strzelców, okładkę do Wydawnictw Związku Rezerwistów, okładkę do Kalendarza Prawosławnego, plakat na wyroby »Suchowola« oraz szereg innych drobnych prac.

Zorganizowano i przeprowadzono konkurs na plakat propagandowy dla Związku Studentów-Polaków Politechniki Gdańskiej. Uczniowie brali nadto czynny udział przy pracach wykonawczych na Wystawie Drogowej, a za projekt i wykonanie dekoracji »Zrębu« w dn. 19. marca 1935 r. została przyznana nagroda Komitetu Propagandy Czynu Polskiego.

Opieka nad absolwentami. Ogólna depresja gospodarcza, bezrobocie na rynku pracy w przemyśle graficznym, ujemnie odbiło się na stanie zatrudnienia absolwentów szkoły. Większość absolwentów uzyskała pracę dzięki staraniom lub za pośrednictwem Referatu Opieki nad Absolwentami.

Stan zatrudnienia absolwentów rocznika 1934/35 ilustruje poniższe zestawienie:

	składacze	maszyn. druk.	rysown. litogr.	przedru- karze	maszyn. litogr.	fotoche- migraf.	razem
zatrudnieni	8	2	1	—	1	3	15
bezrobotni	1	—	1	1	3	1	7
w wojsku	—	—	—	—	2	2	4
ogółem	9	2	2	1	6	6	26

Jak widać z powyższego zestawienia na liczbę zatrudnionych przypada 57,7%, bezrobotnych 27%.

Wystawa prac szkolnych. W dniu 1 czerwca 1935 roku otwarto w gmachu szkoły roczną wystawę prac uczniów szkoły.

Sprawozdanie z działalności higieniczno-sanitarnej.

a) Działalność lekarska. W roku sprawozdawczym lekarz bywał w szkole 3 razy w tygodniu — w poniedziałki, środy i piątki. Czas pracy wynosił przeciętnie około 5 godzin tygodniowo. W tym czasie dokonano indywidualnych badań lekarskich — 296, udzielono porad higieniczno-wychowawczych lekarskich — ustnie rodzicom — 26, na piśmie 110; uczniom — 238. Liczba wizyt domowych — 2. Skierowano uczniów do odpowiednich przychodni celem leczenia:

z cierpieniami zębów	27
„ „ oczu i wadami wzroku	30
zalecono szkła	25
„ cierpieniami chirurgicznymi	46
„ chorobami narządów wewnętrznych	36
„ „ skóry	6
„ „ uszu, nosa i gardła	5
„ zaburzeniami wymowy	2
„ cierpieniami płucnymi	15
do poradni psychologicznej	5

Lekarz brał udział w 8 posiedzeniach Rad Pedagogicznych; wygłosił 4 pogadanki z rodzicami na następujące tematy: Odżywianie a zdrowie. O gruźlicy i wczesnych sposobach jej wykrycia. Alkoholizm wśród młodzieży.

Ogólne informacje o stanie zdrowotnym uczniów.

Ponadto wygłoszono pogadanki dla uczniów na następujące tematy: O gruźlicy. O alkoholizmie. O wartości odżywczej mleka. Ratownictwo zagazowanych. O tyfusie brzuszny.

W sprawozdawczym roku szkolnym zorganizowano akcję dożywiania młodzieży szkolnej. Na konferencji z rodzicami uchwalono zorganizowanie dożywiania uczniów. Polegało ono na wydawaniu w czasie dużej pauzy talerza mięsno-jarzynowej zupy z kawałkiem chleba. Ze względów technicznych akcję dożywiania rozpoczęto dopiero od Bożego Narodzenia. Na ogół akcja

dożywiania cieszyła się dużym powodzeniem — korzystało ca 90% uczniów. Dziennie wydawano ca 65—70 śniadań. Ogółem wydano do końca roku około 11.000 porcji. Opłata wynosiła 5 złotych na miesiąc, przyczem dla uczniów niezamożnych przewidziane były ulgi, a nawet całkowite zwolnienia. Finansową pomoc w akcji dożywiania okazało Towarzystwo Przyjaciół Szkoły. Zbadano 46 kandydatów do szkoły, — nieprzyjęto kilku z powodu złego stanu zdrowia (przeważnie b. zły wzrok lub wątpa budowa ciała).

b) Stan młodzieży szkolnej na podstawie badań indywidualnych przedstawia się następująco:

	w klasie uczniów	I 45	II 25	III 13	IV 26	razem 115	procent
mała waga		6	9	3	4	22	18.1%
wadl. bud. ciała		12	4	7	5	28	24.3 „
niedost. odżywionych.		10	6	3	5	24	20.1 „
z zab. sercowemi		5	1	3	5	14	11.0 „
pow. gruczołów chłonnych		15	14	6	—	35	29.4 „
zagęszcz. szczytów płuc		2	—	2	—	4	3.3 „
słaby wzrok		24	7	9	11	51	42.8 „
zapalenie spojówek		9	10	6	7	32	26.8 „
upośledzenie na słuchu		—	—	—	1	1	0.8 „
wyciek z uszu		2	2	—	2	6	5.0 „
próchnica zębów		38	20	6	20	84	70.6 „
zaburz. nerwowo-psychicz.		6	—	—	—	6	0.8 „
zwolnieni z ćwicz. cielesnych		1	1	—	2	4	3.3 „
brudni		9	6	3	4	22	18.1 „
wady wymowy		1	1	—	—	2	1.6 „

Liczby zastabnień: Influenza—19, angina—2, podejrzeni o gruźlicę—5, ważniejsze uszkodzenia urazowe—7. Naogół wypadków chorób ostrych zakaźnych nie było. W okresie zimowym było kilkanaście wypadków grypy. Oprócz tego leczyło się w poradni kilku uczniów chorych na płuca. Stosunkowo często występują drobne uszkodzenia wypadkowe (okaleczenia, oparzenie, otarcia). Z większych uszkodzeń prowadzących do kalectwa było

i uszkodzenie oka, — w następstwie usunięcia operacyjne i kalectwo trwałe.
c) Ogólne uwagi o stanie higieniczno - sanitarnym szkoły i warunkach pracy. Budynek szkolny, chociaż nowoczesny i pod innymi względami dobrze urządzony, posiada w niektórych urządzeniach braki i niedopatrzenia. Mianowicie: chodzi tu głównie o złą wentylację pomieszczeń — zwłaszcza tych, których okna nie otwierają się (pomieszczenia z górnym oświetleniem). Również bardzo daje się we znaki brak pomieszczeń, jeszcze nie wybudowanych, zwłaszcza kąpieliska, sali gimnastycznej, rekreacyjnej oraz gabinetu lekarskiego z poczekalnią.

Ponadto należałoby zaprowadzić pewne zmiany w planach nauczania, w sensie odciążenia uczniów i zmniejszenia czasu pobytu dziennego w szkole. Uczniowie bowiem pracują w ciągu całego prawie tygodnia po 8 godz. dziennie. Przychodzą o 8 rano a wychodzą o 4 po południu. Ponadto jeszcze 2—3 razy w tygodniu mają dodatkowe zajęcia (wych. fizyczne P.W. i t. p.) po dwie godziny, czyli że pracują do 9 godzin na dzień.

Jest to stanowczo jak na młody organizm — za dużo. Nie można bowiem sobie wyobrazić korzyści jakie ma osiągnąć organizm? Nawet w najlepszych warunkach prowadzone wychowanie fizyczne — w takiej sytuacji nie tylko nie przyniesie korzyści, ale może wyrządzić szkodę. Ćwiczenia cielesne w mniejszym lub większym stopniu wywołują zawsze zmęczenie, które może się pogłębić tylko wskutek zmęczenia organizmów spowodowanych 8 godzinnym pobytym w szkole.

Lekarz szkolny pragnie wyjaśnić, że nie występuje przeciwko skreśleniu z planów i programów szkolnych godzin wychowania fizycznego, których znaczenie w całej pełni docenia, chodzi tylko o to, ażeby traktować je jako przedmioty obowiązkowe i tak programy ułożyć, by zajęć dziennie nie wypadło więcej jak 7 godzin. Uważa on bowiem, że nawet 8-mio godzinne zatrudnienie na dzień ucznia w naszej szkole jest dla 13—14 letnich chłopców — za dużo, że przecież jest to szkoła zawodowa, w której praca z samej swej natury wywołuje większe zmęczenie fizyczne. Należy więc dążyć do takiego zorganizowania nauczania, ażeby czas pracy ucznia w szkole skrócić do 7 godzin, a nie podwyższać jak to się teraz dzieje.

KRONIKA SZKOLNA.

- 21 sierpnia 1934 r. Rozpoczęcie roku szkolnego nabożeństwem w kościele O.O. Franciszkanów.
- 23 sierpnia 1934 r. Uczczenie pamięci ś.p. Ministra Bronisława Pierackiego.
- 25 sierpnia 1934 r. Zwiedzanie wystawy p. n. Polska i Polacy w świecie.
- 31 sierpnia 1934 r. Zwiedzanie szkoły przez p. Junga, dyrektora Instytutu Wychowawczego w Chinach.
- 14 września 1934 r. Powitanie zwyciężkich lotników na polu Mokotowskim.
- 23 września 1934 r. Pierwsze Walne Zgromadzenie Tow. Przyjaciół Szkoły.
- 24 września 1934 r. Obecność Szkoły przy starcie balonów podczas zawodów o puchar Gordon-Benetta.
- 26 września 1934 r. Ćwiczenia hufca P. W. w strzelaniu na Bielanach.
29 września 1934 r. Ćwiczenia terenowe hufca P. W.
- 26 października 1934 r. Zwiedzanie Wystawy iluminowanych manuskryptów w Bibliotece Narodowej.
- 11 listopada 1934 r. Nabożeństwo i akademja szkolna w dzień święta Niepodległości.
13 listopada 1934 r. Wycieczka do papierni w Jeziornie.
- 1 grudnia 1934 r. Odczyt ilustrowany przezroczami o obronie przeciwlotniczej wygłoszony przez delegata L. O. P. P.
- 14 grudnia 1934 r. Zwiedzanie szkoły przez p. Percy E. Davidson, prof. Starford University California.
- 20 grudnia 1934 r. Odczyt o gruźlicy wygłoszony przez dr. Zdunkiewicza.
13 stycznia 1935 r. Złożenie hołdu weteranom przy krzyżu Traugutta.
- 31 stycznia 1935 r. Złożenie hołdu p. Prezydentowi na dziedzińcu Zamku.
1 lutego 1935 r. Obchód imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.
- 2 marca 1935 r. Odczyt o alkoholizmie wygłoszony przez dr. Zdunkiewicza.
6—9 marca 1935 r. Rekolekcje i spowiedź wielkanocna.
19 marca 1935 r. Obchód imienin Marszałka J. Piłsudskiego.
21 marca 1935 r. Zwiedzanie wystawy Mickiewiczowskiej.
- 30 marca 1935 r. Przyjęcie wycieczki 80 p. p. Strzelców Nowogrodzkich garnizonu Słonim.

25—27 kwietnia 1935 r. Ćwiczenia polowe hufca szkolnego Przysposobienia Wojskowego.

29 kwietnia 1935 r. Zwiedzanie szkoły przez pisarkę amerykańską p. Grace Stumphrey.

13 maja 1935 r. Nabożeństwo żałobne w kościele O. O. Franciszkanów za duszę ś. p. Marszałka J. Piłsudskiego.

Odczytanie Orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z powodu zgonu Wodza Narodu i przykrycie sztandaru szkolnego żałobą. Wysłanie depeszy kondolencyjnej na ręce Pani Marszałkowej A. Piłsudskiej.

14 maja 1935 r. Złożenie hołdu zwłokom ś. p. Marszałka J. Piłsudskiego w Belwederze.

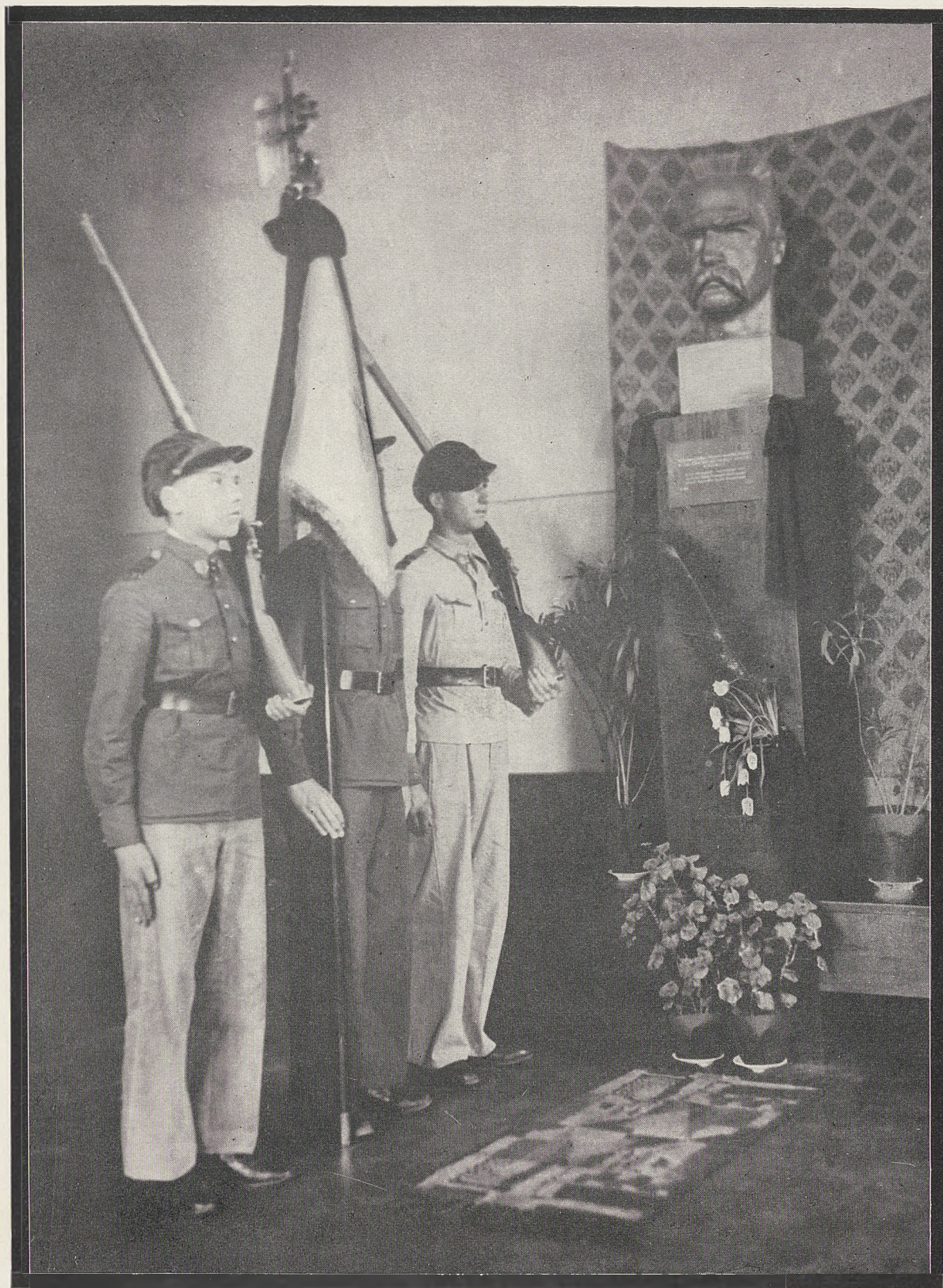
17 maja 1935 r. Udział w nabożeństwie żałobnym za duszę ś. p. Marszałka J. Piłsudskiego w kościele.

18 maja 1935 r. Radio łączy młodzież z Wawelem: moment złożenia w krypcie św. Leonarda zwłok Wodza Narodu.

1 czerwca 1935 r. Otwarcie rocznej Wystawy prac uczniów szkoły w obecności przedstawiciela Ministerstwa W. R. i O. P. p. wiz. Henzla, Naczelnika Wydziału Szkół Zawodowych Kuratorjum p. inż. B. Krzywobłockiego oraz wizytatora inż. Chrzczonowicza.

Korzystając z biletów abonamentowych młodzież poznała w teatrze następujące sztuki: Wielki człowiek do małych interesów, Pan Jowialski, Intryga i miłość, Dziady, Odprawa posłów greckich, Most, Judasz, Poskromienie złośnicy, Zemsta.

Zamykając sprawozdanie z działalności szkoły za rok 1934—35, Dyrekcja Szkoły czuje się w obowiązku zaznaczyć, iż wyniki pracy wychowawczej na terenie szkoły niezawsze odpowiadały zamierzeniom Dyrekcji i wkładanym ze strony poszczególnych członków grona nauczycielskiego wysiłkom, a to naskutek utrudnień wynikłych ze skasowania istniejącego od powstania szkoły stanowiska specjalnego wychowawcy oraz specyficznych warunków organizacji szkoły zawodowej, która rozporządzając w przeważnej większości personelem nauczycielskim dochodzącym, luźnie tylko związanym ze szkołą, nie zawsze była w możności należycie wykorzystać i zużytkować pracowników tej kategorii do planowej i systematycznej pracy wychowawczej.

12 MAJA 1935 R.

ków odręcznych w kl. I, rysunku dekoracyjnego w kl. II, III, IV, oraz na Kursie Grafiki Stosowanej.

Ks. Tadeusz Kotowski — nauczał religii w kl. I, II, III.

Mieczysław Kozierowski — nauczał rachunków przemysłowych, kalkulacji i korespondencji w kl. I, II, III, ustawodawstwa przemysłowego, i organizacji pracy w kl. IV oraz na kursie Grafiki Stosowanej.

Aleksy Moskwa — prowadził naukę śpiewu chóralnego.

Adam Póltawski — nauczał historii sztuki graficznej w kl. III. i IV-ej oraz na kursie Grafiki Stosowanej; czytania rękopisów w kl. II, odlewnictwa i galwanoplastyki w kl. III oraz metodyki techniki drukarskiej w kl. IV-ej.

Inż. Władysław Przyłubski — nauczał maszynoznastwa w kl. III.

Józef Różycki — kierownik ćwiczeń cielesnych w kl. I, II, III.

Wilhelm Stonawski — nauczał o technikach graficznych w kl. I, nauki o barwach i technologii materiałów w kl. III, fotochemji i optyki dla fotochemigrafów w kl. III i IV, metodyki technik litograficznych i fotochemigraficznych w kl. IV oraz prowadził ćwiczenia z fotografii reprodukcyjnej.

Dr. Jerzy Zdunkiewicz — lekarz szkolny, nauczał higieny w kl. III.

Instruktorzy:

Ludwik Królikowski — p. o. Kierownika drukarni, prowadził ćwiczenia praktyczne dla składaczy ręcznych.

Michał Mazek — ćwiczenia praktyczne dla chemigrafów.

Roman Osiński — ćwiczenia praktyczne dla maszynistów drukarskich.

Bolesław Ludwik Penciak — ćwic. prakt. dla rysowników litograf.

Franciszek Szczepański — ćwic. prakt. dla składaczy maszynkowych.

Witold Wójcikowski — ćwiczenia praktyczne dla przedrukarzy i maszynistów litograficznych i offsetowych.

Eugenja Kracherowa — sekretarka szkoły.

Czesław Wiśniewski — magazynier.

Przedstawiciel koncesjonariusza Szkoły — Henryk Lilpop,
Prezes Towarzystwa Kształcenia Zawodowego Grafików w Warszawie.

